

Gemeenteraad

Zitting van 16 april 2019
Beheer en Realisatie - Omgevingszorg

2019_RAAD_00014 - Duurzaamheidslening Steenwijkerland 2019 - besluitvormen

Auteur

Harald Zegeren

Overlegd met

G. Elenga, M. de Zeeuw, K. v.d. Velde, S. Hamstra

Portefeuillehouder

T. Bijl

Samenvatting

Het verduurzamen van maatschappelijk vastgoed in de gemeente Steenwijkerland is een van de middelen om de doelen, gesteld in het coalitieakkoord van de gemeente Steenwijkerland te behalen. Deze regeling geeft de mogelijkheid aan eigenaren van maatschappelijk vastgoed (stichtingen, verenigingen etc.) om een aantrekkelijke lening te verkrijgen voor het verduurzamen van het bij hen in gebruik zijnde maatschappelijk vastgoed. Hierdoor wordt de lacune in de bestaande regelingen bij ons en andere aanbieders ingevuld op een dusdanige wijze dat er structureel middelen beschikbaar blijven. Hiermee kan ook in dit segment een versnelling in de transitie worden gemaakt. Naast duurzaamheid werken we hiermee ook aan het voorzieningenniveau en dus de leefbaarheid in onze kernen.

Voor de inwerkingtreding van de regeling dient, naast de gebruikelijk inhoudelijke besluitvorming door het college, tevens een raadsbesluit te worden genomen in het kader van de mededingingswet. Uw raad wordt op dit laatste punt gevraagd deze economische activiteit (de lening) vast te stellen als een activiteit die plaatsvindt in het algemeen belang, als bedoeld in artikel 25h, vijfde en zesde lid, van de Mededingingswet.

Beschrijving

Inleiding

Het college wil leningen verstrekken aan maatschappelijke organisaties om hen in staat te stellen verduurzamingsmaatregelen te financieren. Voor de specifieke invulling van deze regeling, namelijk het maatschappelijk vastgoed verduurzamen, is gekozen omdat hier een maatschappelijke opgave ligt waar de reguliere markt minder goed in voorziet. Huidige regelingen bieden wel de mogelijkheid om projecten te financieren, maar de vaste kosten voor het verkrijgen van de lening maken de regeling voor kleinere investeringen minder aantrekkelijk. Om de vele maatschappelijk partners hierin te ondersteunen is de Duurzaamheidslening Steenwijkerland 2019 gemaakt. In deze lening is er geen sprake van vaste kosten. Hierdoor is het treffen van maatregelen met geringe investeringsomvang, bijvoorbeeld plaatsen van zonnepanelen of isolerende maatregelen, goed en aantrekkelijk te financieren. Met deze regeling bieden wij onze maatschappelijke partners de gelegenheid te verduurzamen. Zo werken we impliciet aan betere voorzieningen in combinatie met verduurzaming.

Na vaststelling van de regeling verstrekt de gemeente leningen en verricht de gemeente een economische activiteit die ook door derden op de markt kan worden gebracht. Het verrichten van een economische activiteit door een overheidsorganisatie kan echter leiden tot oneerlijke concurrentie. Om mogelijke concurrentievervalsing te voorkomen, dient de gemeente zich aan de verplichtingen uit de

Wet Markt en Overheid te houden. Maar op deze verplichtingen kan een uitzondering worden gemaakt als een economische activiteit in het algemeen belang wordt verricht. Daartoe dient uw raad expliciet te besluiten, waarbij een afweging moet worden gemaakt tussen het algemeen belang en de belangen van derden. Hiervoor is het nodig dat er door de raad een besluit wordt genomen om het verstrekken van duurzaamheidsleningen aan maatschappelijke organisaties en instellingen in de gemeente Steenwijkerland vast te stellen als een activiteit die plaatsvindt in het algemeen belang, als bedoeld in artikel 25h en zesde lid, van de Mededingingswet. Na dit besluit kan de regeling pas daadwerkelijk ingaan.

Voorstel

Voorgesteld wordt om:

1. Kennis te nemen van de inhoud van de Duurzaamheidslening Steenwijkerland 2019.
2. Het verstrekken van duurzaamheidsleningen aan maatschappelijke organisaties en instellingen in de gemeente Steenwijkerland vast te stellen als een activiteit die plaatsvindt in het algemeen belang, als bedoeld in artikel 25h en zesde lid, van de Mededingingswet.

Argumenten

Waarom deze regeling?

Met een motie revolving fund (zie bijlage) heeft de raad in 2017 de vraag gesteld of er mogelijkheden zijn voor een leenstelsel om gemeentelijk dan gemeenschappelijk (maatschappelijk) vastgoed in Steenwijkerland te helpen aanpassingen te doen in vastgoed om zo het energieverbruik te minderen en te verduurzamen. De gedachte hierachter was dat verduurzamingsgelden structureel beschikbaar blijven voor nieuwe initiatieven. Hierdoor ontstaat een structureel beschikbare lening. Hier is naar gekeken en vanuit de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de gemeente is de focus komen te liggen op de verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed in de gemeente. Het maatschappelijk vastgoed is een categorie waarin over het algemeen de exploitaties niet heel veel financiële ruimte over hebben, en waar dus relatief minder investeringsmogelijkheden zijn. Omdat er in Steenwijkerland in alle kernen maatschappelijk vastgoed te vinden is en dat dit vastgoed een belangrijke rol speelt in het voorzieningenniveau en dus de leefbaarheid in de kernen, is ervoor gekozen om juist hier de focus op te leggen. Door het verduurzamen van juist deze objecten zijn er meerdere voordelen te behalen. Veel mensen maken gebruik van dergelijke voorzieningen en komen zodoende in aanraking met de mogelijkheden van verduurzaming. Dat kunnen isolatie, zonnepanelen, warmtepompen of andere voorzieningen zijn. Een tweede voordeel voor het faciliteren van deze categorie is dat het investeren in deze maatregelen een relatief korte terugverdientijd heeft, waardoor en financieel voordelen in de (krappe) exploitatie van deze voorzieningen kunnen worden behaald. Met de voordelen kunnen zo activiteiten of andere plannen worden gefinancierd. Bijkomend voordeel is dat tijdens en na de aflossing van de lening het geld al weer kan worden ingezet voor nieuwe leningen.

Ondanks dat er meerdere mogelijkheden zijn voor het verkrijgen van duurzaamheidsleningen en -subsidies in Nederland zijn er toch lacunes. Zo blijken maatschappelijke organisaties in de gemeente Steenwijkerland weinig tot geen interessante financieringsmogelijkheden voor verduurzamingsmaatregelen te hebben. De markt op het gebied van leningen voorziet hierin onvoldoende om de benodigde stappen in de verduurzaming te zetten. Bij de doelgroep gaat het over het algemeen om niet omvangrijke financiering voor verduurzaming. In de bestaande regeling is sprake van relatief omvangrijke vaste kosten voor het afsluiten van een lening. Hierdoor neemt de effectiviteit van die financiering aanzienlijk af. De lage rente die gevraagd wordt neemt dit nadeel niet weg. Daarom kiezen wij voor geen vaste kosten en wel diezelfde lage rente. Hiermee kunnen we lokale stichtingen en verenigingen net dat zetje geven om de stap naar verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed wel te maken. Door middel van het verstrekken van duurzaamheidsleningen door de gemeente willen we enkel voorzien in het gat dat de markt op dit moment laat en daarmee maatschappelijke organisaties in staat stellen om de maatregelen, die nodig zijn om hun vastgoed te verduurzamen, te financieren. Het algemeen belang dat met deze activiteit wordt gediend is het

realiseren van energiebesparingen c.q. het versnellen van de energietransitie. Om dit doel behalen, dienen de nodige investeringen te worden gedaan. Als dit enkel aan de markt wordt overgelaten, is het tempo te laag.

Wat nog meer te regelen?

Een middel dat de gemeente in kan inzetten is een laagdrempelige financiering in de vorm van deze duurzaamheidslening. De duurzaamheidsleningen worden verstrekt aan maatschappelijke organisaties voor activiteiten die bijdragen aan energiebesparing en/of duurzame opwekking in de gemeente Steenwijkerland. Door enkel duurzaamheidsleningen aan te bieden die de markt niet biedt, zal het belang van derden vrijwel niet worden geschaad. Door het aanbieden van deze duurzaamheidslening en daarmee maatschappelijke organisaties financieel te ondersteunen, verwachten we de noodzakelijke energietransitie te kunnen bespoedigen. Om dit juridisch goed te doen dient de gemeenteraad het verstrekken van duurzaamheidsleningen aan maatschappelijke organisaties en instellingen in de gemeente Steenwijkerland vast te stellen als een activiteit die plaatsvindt in het algemeen belang, als bedoeld in artikel 25h en zesde lid, van de Mededingingswet (zie bijlage voor integrale betreffende tekst).

In de bijlage is het handboek waarin de toetsingsprocedure voor het verstrekken van een lening vanuit deze regeling opgenomen. Het proces kenmerkt zich door eenvoud en snelheid. Ook bij andere overheden die een soortgelijk fonds hebben wordt een gelijk proces gehanteerd.

Kanttekeningen en risico's

Voor het in werking treden van de regeling dient uw raad een besluit te nemen dat het verstrekken van duurzaamheidsleningen als algemeen belang wordt aangemerkt. Indien u niet conform advies besluit kan de Autoriteit Consument & Markt (ACM) handhavend optreden. De ACM kan naar aanleiding van een klacht van een marktpartij of uit eigen beweging een onderzoek instellen naar concurrentievervalsing. Bij constatering dat de wet inderdaad is overtreden, kan zij de gemeente een last onder dwangsom opleggen.

Duurzaamheid en social return

Deze regeling is 100% gericht op verduurzaming van de gemeente Steenwijkerland. De maatschappelijk organisaties die hier gebruik van kunnen maken, maken dat alle baten die de investeringen met zich meebrengen ook kunnen worden aangemerkt als social return.

Financiële toelichting

Voor de inwerkingtreding van de regeling heeft de gemeenteraad een budget beschikbaar gesteld van € 350.000. De projectkosten zijn geraamd op € 10.000, waardoor er voor het verstrekken van leningen een bedrag beschikbaar is in deze regeling van € 340.000. De rente die wordt berekend voor de duurzaamheidslening ligt momenteel tussen de 1% tot 1,5%. Indien de marktrente stijgt, stijgt ook de rente voor de duurzaamheidslening.

Participatie en communicatie

Het besluit zal op de gebruikelijke wijze worden gepubliceerd en is op basis van de Algemene wet bestuursrecht vatbaar voor bezwaar en beroep.

Na inwerkingtreden van de regeling zal er een persbericht uitgaan en zal er informatie via de reguliere kanalen worden verspreid, te weten:

- nieuwsbrief Duurzaamheid; de ledengroep voor de nieuwsbrief krijgt hiermee informatie over het bestaan van de nieuwe regeling;
- kernen- en wijkencontacten; het eerste contact van de maatschappelijk vastgoedeigenaren met de gemeente verloopt via Kernen en Wijken. Het is dan ook logisch dat we via die contacten de informatie met betrekking tot de regeling uniform en helder verspreiden.

Uitvoering en planning

Nadat u conform het voorstel heeft besloten, zal het verstrekken van duurzaamheidsleningen als een economische activiteit in het algemeen belang als bedoeld in artikel 25h, vijfde en zesde lid van de Mededingingswet worden aangemerkt. Op basis van de "Duurzaamheidslening Steenwijkerland 2019" kunnen dan duurzaamheidsleningen worden verstrekt. De periode waarin de regeling van kracht is, is drie jaar met een optie voor verlenging.

Besluit

Beslispunt 1

De gemeenteraad besluit:

1. Kennis te nemen van de inhoud van de Duurzaamheidslening Steenwijkerland 2019.
2. Het verstrekken van duurzaamheidsleningen aan maatschappelijke organisaties en instellingen in de gemeente Steenwijkerland vast te stellen als een activiteit die plaatsvindt in het algemeen belang, als bedoeld in artikel 25h en zesde lid, van de Mededingingswet.